

ÅRSMELDING 2009
Institutt for regnskap, revisjon og jus

INNLEDNING

Institutt for regnskap, revisjon og jus bidrar til forskningsbasert undervisning og kunnskapsutvikling innen økonomistyring, finansregnskap, revisjon, forretningsjus, skatt og eiendomsmegling. Instituttet har hovedansvaret for all undervisning innen disse områdene ved Handelshøyskolen BI. Instituttets ansatte er forfattere til flere av de mest sentrale fagbøkene i Norge innenfor sine områder, og publiserer årlig en rekke artikler på sine felt.

Forskningsaktiviteten er konsentrert om næringslivsrelatert jus, revisjon, regnskapsregulering/-praksis, økonomisk styring og eiendomsmegling.

I 2009 hadde instituttet 47 faglig ansatte og 2 administrative ansatte. Totalt utgjorde dette 39,6 faglige årsverk, og 1,9 administrative årsverk. I tillegg var det midlertidig ansatt en forskningsassistent og en vitenskapelig assistent.

De faglige stillingene fordelt etter stillingskategorier:

Stillingskategori	Antall	Årsverk
Professor	7	6,5
Post.doc	1	1
Førsteamanuensis	5	5
Studierektor	5	5
Førstelektor	6	6
Høyskolelektor	11	10,5
Stipendiater	4(7*)	4(7*)
20% / II-stillinger	8	1,6
Sum	47	39,6

*Tre av doktorgradsstipendiatene innehar henholdsvis to førstelektorstillinger og en studierektorstilling.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning	2
Vårt bidrag v/instituttleder Tore Bråthen	3
Pedagogiske aktiviteter	4-5
Mange jern i ilden – Erlend Kvaal	6
Arbeidsrett for skoleledere – Bjørn Eriksen	7
Fra regnskapsføring til fjelltopper – Roy Kristensen	8
Forskning – forskningsprosjekter	9
Forskning – doktorgradsprosjekter	10
Forskning – disputaser	11
Master of Management Programmene Selskaps- og næringsbeskatning og Skatteprosess for Skatteetaten – Ole Gjems-Onstad	11
Professor II-stillinger	12
Eiendomsmeglerstudiet – Paul Henning Fjeldheim og Thorunn Falkanger	13
Publikasjoner	14-15
Master of Management Programmet Intern revisjon; Eierstyring – Risikostyring – Intern styring og Kontroll – Flemming Ruud	16
Master of Management Programmet Personal- og Arbeidsjus – Sverre Faafeng Langfeldt	17
Presentasjoner og deltakelser på internasjonale forskningskonferanser	18
Media/Samfunnsdebatt. Utmerkelser, seminarer, internmøter etc.	19-20
Deltakelse i utvalg og råd, bedømmelser, næringslivskontakt m.v.	21-22
Forsikring som satsningsområde – Inge Unneberg og Ørnulf Daler	23
Ansatte ved instituttet	24-27
Summary in English	28

VÅRT BIDRAG

Institutt for regnskap, revisjon og jus ser det som sin samfunnsoppgave å bidra til bedre praksis og økt verdiskaping i offentlig og privat sektor gjennom førsteklasses forskning, undervisning og formidling innenfor fagområdene økonomistyring, finansregnskap, revisjon, forsikring forretningsjus, skatt og eiendomsmegling.

Instituttets medarbeidere har også i 2009 satt spor etter seg i den offentlige debatt og aktivt bidratt til at forskningsresultater og faglig innsikt formidles til både BIs studenter og aktører i næringsliv og samfunnsliv.

Som det vil fremgå av årsrapporten for 2009, utføres det ved Institutt for regnskap, revisjon og jus en betydelig mengde undervisning. På denne måten bidrar medarbeiderne ved instituttet både til kompetanseoppbygging og samfunnsutvikling i bred forstand, og til verdiskapningen ved Handelshøyskolen BI.

To av instituttets medarbeidere har i 2009 disputert for den juridiske PhD grad. Instituttets medarbeidere har mottatt utmerkelser for fremragende undervisning.

Instituttet har utviklet en rekke skreddersydde undervisningsprogrammer for krevende kunder i offentlig og privat sektor. Samarbeidet med Skattedirektoratet om å utvikle et masterprogram i skatte- og avgiftsrett for skatteetaten har vist seg å være svært vellykket. Videre kan nevnes den store innsatsen instituttets medarbeidere har gjort i forbindelse med overgangsordningen som følger av innføringen av ny eiendomsmeulingslov.

Dette er bare noen få smakebiter fra et innholdsrikt år. Les mer om instituttets aktiviteter på de neste sidene.

Tore Bråthen
instituttleder

PEDAGOGISKE AKTIVITETER

KURSPORTEFØLJE

Instituttet har en stor kursportefølje på både Bachelor, Master og Executive nivå. Instituttet har ansvaret for Master i regnskap og revisjon, Bachelor i eiendomsmegling, Bachelor i revisjon og Bachelor i økonomi og forretningsjus.

Mesteparten av kursene ved BI Shipping er tilknyttet instituttet. Instituttet har også ansvaret for spesialiseringsretningen Shipping og spesialiseringsretningen Regnskapsførerlinjen, begge på 3. året i Bachelor i økonomi og administrasjon.

Rollen som associate dean/faglig leder knyttet til hvert av disse studiene – med unntak av shipping, innehas av faglig ansatte ved instituttet. I tillegg ligger rollen som associate dean for det største bachelorstudiet, Bachelor i økonomi og administrasjon, hos en av instituttets medarbeidere. En stor del av kursporteføljen ved BI Forsikring og Senter for finansutdanning er også knyttet til instituttet. Alle faglig ansatte ved BI Forsikring vil fra 01.01.2010 være tilknyttet instituttet. Foruten Ørnulf Daler og Kristian Trosdahl, som allerede har vært assosiert tilknyttet instituttet et par år, vil dette også gjelde Ina Due-Tønnessen og Kjell Smedsrud.

Instituttet leverer følgende management programmer:

- 1) Personal- og arbeidsjus
- 2) Intern revisjon; Eierstyring – Risikostyring – Intern styring og kontroll

- 3) Bedriftsøkonomisk analyse med beslutningsverktøy
- 4) Økonomi for beslutningstakere
- 5) Selskaps- og næringsbeskatning
- 6) Skatteprosess (fra 2010)
- 7) Maritime Law, Trade Law and Maritime Insurance (ikke gjennomført i 2009)

Programmene ble gjennomført i Nydalen. Programmet Økonomi for beslutningstakere ble i tillegg gjennomført ved BI Stavanger våren 2009 og ved BI Bergen høsten 2009. I tillegg til disse management programmene har instituttet ansvaret for management programmet Det verdiskapende styret og management programmet Anvendt økonomi og ledelse sammen med andre faginstitutt ved BI. Ansatte ved instituttet leverer også bidrag til flere andre management programmer.

Fra 2010 vil instituttet i tillegg levere et bedriftstilpasset management program i arbeids- og elevrett for skoleledere.

Instituttet har dessuten programansvaret og leverer deler av management programmet Managerial Accounting Analysis ved ISM University of Management and Economics, Kaunas i Litauen, og kurset Organisational Management and Control som del av Master i Business Administration (MBA) ved Fudan University, Shanghai i Kina.

UNDERVISNING

Instituttets ansatte leverte hele 9.255 undervisningstimer i 2009, mens de i henhold til sine stillinger skulle levere 7.175 undervisningstimer. Dette gir en belastning utover de normerte undervisningstimene på 2.080 undervisningstimer.

ROLLETIMER

I tillegg til undervisningstimene ble det levert 2.314 rolletimer. Rolletimer er konvertible mot ordinær undervisning og oppstår som følge av fagansvar, retningsansvar, deansansvar m.m.

Når ordinær undervisning og rolletimer ses under ett, kommer instituttets ansatte ut med 4.394 undervisningstimer utover normert plikt. Omregnet i faglige årsverk tilsvarer dette normert undervisning og sensur for 26,7 årsverk for professorer/førsteamanuenser, eller 14,9 årsverk for førstelektorer/høyskolelektorer.

SENSUR

Instituttets ansatte hadde som følge av sine stillinger en samlet sensurplikt på 1.076 sensurtimer. Det ble i 2009 utført sensur for i alt 3.659 sensurtimer. Sensur utover normal sensurplikt utgjør 240 prosent av den normerte sensurplikten.

I tillegg kommer annen oppgaveretting for til sammen kr 543.465, tilsvarende 744 sensurtimer.

VEILEDNING

Faglig stab utførte 447 timer veiledning på Bachelorkurs,

190 timer veiledning på management programmer og 200 timer veiledning på Sivil-/Master of Science-retninger. Ved BI Nettstudier, hvor veiledningen blir målt i kroner, ble det utført nettveiledning for i alt kr 811.275.

Det reelle tallet for hvor mye veiledning instituttets ansatte har gitt i 2009, er betydelig høyere enn tallene over indikerer. Dette skyldes at hovedtyngden av veiledningen skjer uten at det blir registrert i de administrative systemene. Tallene som er gjengitt over, viser bare veiledning knyttet til obligatoriske oppgaver som studentene må innlevere i løpet av sine studier ved BI.

BEDRIFTSINTERN UNDERVISNING

Instituttets faglig ansatte leverte bedriftsintern undervisning til bl.a. Coop Øst, DnB NOR, FABI, Fredrikstad kommune, Haugesund Sparebank, Helgeland Sparebank, Nordea, Private Barnehagers Landsforbund (PBL), Odfjell Drilling, Oslo kommune Sykehjemsetaten, Sandnes Sparebank, Skatt Øst, Skatteetaten, SpareBank1 Nord Norge, Sparebanken Sogn og Fjordane, Sparebanken Sør, Sparebanken Øst, Statens Senter for statlig økonomistyring (SSØ), Svelvik kommune og 1881.

Leveransene av bedriftsintern undervisning utgjorde i alt 1.135 undervisningstimer, som er inkludert i totaltimetallet på 9.255 nevnt overfor.

BISITTING

Det ble utført 95 timer bisitting.

MANGE JERN I ILDEN

Førsteamanuensis dr. oec. Erlend Kvaal

Han brukte store deler av tyveårene som hjelpearbeider i tørkerammede Afrika. Nå bruker han tiden sin på jobben som Associate Dean for Master i regnskap og revisjon. Det vil si når han ikke driver forskning, eller spiller cello i symfoniorkesteret.

Tekst og foto: Julie Lundgren

Erlend Kvaal har hatt jobben som Associate Dean for Master i regnskap og revisjon siden 2006. I det ferskeste kullet er det rundt 120 studenter som han har ansvaret for.

- I denne jobben blir man kjent med studentene på en annen

måte enn når man foreleser. Det er masse studentkontakt, nesten hver dag. Det kan nok være mer tidkrevende enn utenforstående kanskje er klar over. Samtidig er kontakten en veldig hyggelig side ved denne jobben, sier han.

Kvaal har kursansvar i blant annet regnskapsteori, et metodekurs og masteroppgaven i regnskap og revisjon. Som Associate Dean har han også et overordnet ansvar for det faglige innholdet og kontakten med de kursansvarlige på programmet.

Til tross for mye arbeid med Master i regnskap og revisjon, får Kvaal tid til forskning ved siden av. Han legger blant annet frem ett prosjekt i Canada og San Francisco i løpet av året; Earnings Management Priorities of Private Family Firms. Her har han jobbet med en kollega fra Boston, og John Christian Langli fra sitt eget institutt.

- Men det er en utfordring å få tid til forskning. Vi trenger tid til å sette oss inn i teori, bruke databaser og undersøke tilgjengelig statistikk. Man trenger mer enn en halvtime her og der, påpeker han.

- De trengte språkkyndige

Kvaal jobbet til sammen fire år med hjelpearbeid i Afrika i perioden 1974 – 84. Røde Kors søkte etter språkkyndige som kunne jobbe med matvareutdelingen, og Kvaal kunne både fransk og spansk.

- Jeg bodde en god stund i en flyktningleir. Det ble mye planlegging av matvaredistribusjon til de som sultet. Sørge for at vi fikk mat inn fra FNs matvareprogram, og at det ikke ble misbrukt eller stjålet, forteller han.

- I Afrika lærte jeg mer om meg selv og om verden enn jeg har gjort på skolebenken og i andre typer jobber. Jeg lærte å stå på egne ben og ta avgjørelser, sier han.

Øver daglig

Kvaal har drevet med musikk siden han var 6 år, og har to hovedinstrumenter; cello og piano. For tiden er han formann i Asker Symfoniorkester, hvor han også spiller cello.

- Nå er jeg inne i en sånn fase hvor jeg jobber mye med orkestermusikken, forteller han.

Kvaal øver på celloen hver dag, og det er orkestersonater hver uke.

Hvordan han får tid til alt?

- Det er mye tid spart på å ikke kaste bort livet foran TV, sier han.

ARBEIDSRETT FOR SKOLELEDERE

Handelshøyskolen BI har siden 2004 tilbudt masterkurs i skoleledelse.

Førsteamanuensis Bjørn Eriksen

Arbeids- og elevrett for skoleledere, som omfatter 15 studiepoeng, er en sentral modul i denne masteren. I løpet av seks år har over 400 studenter fullført programmet. Studentene kommer fra hele landet, men i det alt vesentlige fra Oslo kommune. Ved Oslo kommunes evaluering i 2009 var arbeidsrett ett av de fagene som fikk den beste evalueringen, og hvor studentene hadde størst læringsutbytte.

Handelshøyskolen BI vant også konkurransen blant universiteter og høyskoler i Norge til å arrangere den såkalte "Rektorskolen", der arbeidsrett er en sentral del. Departementets begrunnelse for å gi oppdraget til Handelshøyskolen BI, var blant annet den høye kvaliteten på undervisningen. Det alt vesentlige av pensumlitteraturen

har faglige medarbeidere ved BI selv utviklet i form av juridiske utdrag. Kurset omfatter arbeidsrettens særpreg, juridisk metode innenfor arbeidsrett, omfanget av rektors styringsrett og -plikt, saksbehandlingsregler, stillingsvernsregler for lærere, yringsfrihet og lojalitet, personvern og personopplysninger, tariffrett innenfor skolesektoren og elevrett.

Samlet forelesningstid er 72 timer over tre samlinger. I løpet av kurset skal studentene innlevere en prosjektoppgave på ca 15 til 20 sider, og kurset avsluttes med en to dagers hjemmeksamen.

FRA REGNSKAPSFØRING TIL FJELLTOPPER

Høyskolelektor Roy Kristensen

Ukene som fagansvarlig på regnskapsførerretningen til økonomi og administrasjon kan bli lange. Da liker Roy Kristensen å koble av med utenlandsreiser eller tinderangling i den norske fjellheimen i fritiden.

Tekst og foto: Julie Lundgren

På ARF-retningen, som den kalles blant kjente, er Roy Kristensen fagansvarlig. Det innebærer mye egne forelesninger, men også koordinering av de andre foreleserne.

- Dette er en ganske ny retning i den forstand at den er blitt en treårig bachelorgrad istedenfor et toårig løp. Vi måtte legge om hele studiet, forteller Kristensen. Enkelte uker har Kristensen hele 36 timer forelesning, da ARF-retningen er delvis modulbasert.

- Årsaken til at vi har gjort det på denne måten er at også de som bor litt lenger unna, skal ha et tilbud om å ta denne retningen ved BI, forklarer han. De ukene det er modul blir det ikke mye tid til annet enn forelesninger. Kristensens hovedfag er regnskap, skatt og avgift, samt god regnskapsføringsskikk. Han foreleser også på revisorstudiet i regnskap, og for forretningsjusstudentene i økonomisk kriminalitet.

- Siden jeg har jobbet på Økokrim i 13 år, ble jeg spurt om å ta økonomisk kriminalitet som inngår i jusstudiet, forteller han.

- På Økokrim jobbet vi mye i team; jurister, revisorer og polititjenestemenn. Så jeg vet mye om hva økonomisk kriminalitet er, og hva som skal til for å løse slike tunge og krevende saker.

Bindeleddet

Kristensen har jobbet for NARF (Norges Autoriserte

Regnskapsføreres Forening) i mange år, og ønsker å være et bindeledd mellom BI-studentene og arbeidslivet som venter dem.

- Det er viktig at studentene får kunnskap om den virkeligheten de skal jobbe i. Jeg prøver å få mennesker fra NARF og fra miljøet til å komme hit. Det er jo autoriserte regnskapsførere de skal bli, og dette er en profesjonsutdanning, sier han. Kristensen jobber for NARF med kvalitetssikring, og er leder for Kvalitetsprosjektet. I tillegg er han leder for NARFs etikkutvalg. - Alt dette er ting jeg kan ta med meg inn i undervisningen, ting studentene må være opptatt av, sier han.

Reiser og tinderangler

- Jeg er veldig interessert i å reise og lese historie, forteller Kristensen. Han har reist mye til historiske steder, og favorittmålet er Midtøsten.

- Det er så mye spennende historie, og jeg reiser for å se og oppleve ting, forteller han. Ellers er Kristensen veldig opptatt av såkalt tinderangling. I Norge består det stort sett av å samle på fjelltopper over 2000 meter, og ifølge listen Kristensen følger har Norge nesten 300 slike topper.

- Så da er det bare å krysse av etter hvert som man har vært der, forklarer han. Kristensen har vært på rundt 230 av de 300 toppene på listen. Han gjennomfører turer hvert eneste år, og har ingen planer om å slutte.

- Men nå begynner det å bli særere, for de mest vanlige har jeg jo vært på. Så nå må jeg gå på topper som ingen har hørt om. De siste årene har jeg blant annet vært på Holotindane og Soleibotntindane, for de som har hørt om dem, sier han mens han ler. I juni har jeg planer om å gå Møysalen - sjekk på kartet!

FORSKNING

Tematisk har forskningen i 2009 vært relatert til selskapsrettsutviklingen i Norge og i EU, børss- og verdipapirrett, finansrett, eiendomsmeglingsrett, arbeidsrett, immaterialrett, person-, bedrifts- og transaksjonsbeskatning, merverdiavgift, allmennyttige institusjoner, norsk og internasjonal regnskapsrett, intellektuell kapital og kunnskapsledelse, corporate governance og revisjon.

Forskningsprosjekter

ABDOLMOHAMMADI, MOHAMMAD

Langli, John Christian; Kvaal, Erlend og Abdolmohammadi, Mohammad
Financial Reporting Quality in Private Firms (Center for Corporate Governance Research, Handelshøyskolen BI 2009-2011)

BERTHLING-HANSEN, PÅL

Working Capital Management in Norway (Den Norske Bank 01.12.2009-31.12.2010)

ERIKSEN, BJØRN

Rektor sin rett og plikt til å lede – en arbeidsrettslig analyse (2009-2011)

ENGH, JONE

Regulering av finansnæringens struktur (Landkreditt 15.11.2006-16.11.2010).

KVAAL, ERLEND

Langli, John Christian; Kvaal, Erlend og Abdolmohammadi, Mohammad
Financial Reporting Quality in Private Firms (Center for Corporate Governance Research, Handelshøyskolen BI 2009-2011)

LANGLI, JOHN CHRISTIAN

Flytting av inntekt inn og ut av Norge? En empirisk analyse av selskaper med og uten eiermessig tilknytning til utenlandske selskaper (Norges Forskningsråd 2006-2010).

Langli, John Christian og Ole-Kristian Hope
Auditor Independence in a Private Firm and Low Litigation Risk Setting
(Centre for Corporate Governance Research, Handelshøyskolen BI 2006-2009).

Langli, John Christian; Kvaal, Erlend og Abdolmohammadi, Mohammad
Financial Reporting Quality in Private Firms (Center for Corporate Governance Research, Handelshøyskolen BI 2009-2011)

Langli, John Christian; Hope, Ole-Kristian og Thomas, Wayne
Agency conflicts in private firms (Center for Corporate Governance Research, Handelshøyskolen BI 2009-2011)

MYRTVEIT, INGUNN

Information Access Disruptions (iAD) - subproject: Economics of IA technologies (mars 2007-2015).
Norges Forskningsråd, FAST (Senter for innovasjonsdrevet forskning), Accenture.

SKALPE, OLE OG TROND RANDØY

Leadership pay (2009-2010)

SVANSTRØM, TOBIAS

Demand for voluntary audits: Evidence from Sweden (2009-2010)

Non-audit services and audit quality: Evidence from private firms (2009-2010)

Svanstrøm, Tobias, Sundgren, Stefan
Auditor Reporting and Bankruptcy (2009-2011)

Svanstrøm, Tobias, Sundgren, Stefan
The demand for Non-Audit Services and Mid-sized Companies (2009-2010)

DOKTORGRADSPROSJEKTER

BIRKELAND, KARI

Revisors erstatningsansvar for lovpliktig revisjon

Aksjeselskapers og allmennaksjeselskapers valgte revisor har som oppgave å kontrollere at selskapets finansielle informasjon gir et rettvisende bilde. Forskningsprosjektet bidrar til å klargjøre revisors plikter i forhold til lovpliktig revisjon, herunder hvilke handlinger eller unnlatelser som kan utløse erstatningsansvar for revisor. Prosjektet skal også belyse forholdet mellom revisors og styrets ansvar.

ENGH, JONE

Regulering av finansnæringens struktur

Finansforetak, det vil si konsesjonsbelagte foretak innen finansnæringen, er underlagt et omfattende rammeverk. Det finnes blant annet regler om eierkontroll i finansinstitusjoner og om strukturering av finanskonserner. Reglene om eierkontroll og finanskonserners struktur henger tett sammen ettersom spørsmålet om tillatelse til et gitt eierskap blant annet beror på finanskonsernets struktur, og godkjenning av konsernstrukturen og etablering av en gitt konsernstruktur avhenger av tillatelse i henhold til eierkontrollreglene. Forskningsprosjektet tar sikte på å avklare innholdet i reglene om eierkontroll og finanskonserners struktur. Arbeidet inkluderer en analyse av EØS-kravene og hvordan det norske regelverket oppfyller disse. Også spørsmålet om hvilke mål og ønsker myndighetene har hatt i relasjon til eierskap og finanskonserners struktur, og i hvilken grad gjeldende regelverk er egnet til å oppfylle disse målene, vil bli behandlet.

HVEEM, DAG JØRGEN

Bankers rådgivningsansvar

Finansinstitusjoners rådgivnings- og salgsvirksomhet fører tidvis til tap for kunden, og i dette forskningsprosjektet er fokus satt på hvilke vilkår som må være oppfylt for at bankene skal komme i ansvar. Særlig fokuseres det på ansvarsnormen, som tar utgangspunkt i et strengt, ulovfestet profesjonsansvar. Normens strenghet varierer, og den avhenger bl.a. av hvilket område banken gir råd på og forhold på skadelidtes side. Bevismessige spørsmål står sentralt, særlig spørsmålet om når det er grunnlag for å pålegge banken bevisbyrden (dvs. å snu den normale bevisbyrden). Kravene til årsakssammenheng og hvordan tapsberegningen skal foregå, vil også bli behandlet.

RASMUSSEN, JANICKE

Board evaluation; a measure of effective corporate governance?

Avhandlingen retter søkelyset mot internasjonale og nasjonale anbefalinger for hvordan styret bør organisere sitt arbeid for at det på en mest mulig effektiv måte skal utføre de oppgaver det er satt til å gjøre. En av anbefalingene gjelder styrets evaluering av eget arbeid. Formålet med egevalueringen er å få vurdert i hvilken grad de mål styret har satt for sitt arbeid nås gjennom de ressurser styret har tilgjengelig, samt de strukturer og prosesser styret har etablert. Avhandlingen vil blant annet belyse i hvor stor grad praksis i norske børsnoterte selskaper reflekterer intensjonen i anbefalingen og hvilken effekt egevalueringen har hatt.

VIKEN, MONICA

Markedsundersøkelser i varemerkerett og markedsføringsrett

Markedsundersøkelser blir fremlagt som bevis i norsk varemerke- og markedsføringsrett når vurderingstemaet er omsetningskretsens reaksjoner. Når empiri på denne måten trekkes direkte inn i jussen, kan det oppstå et spenningsforhold mellom den tradisjonelle rettskildelære og vurdering av faktum i den enkelte sak. Prosjektet har dermed forankring både i prosessrettens bevisregler og immaterial- og konkurranserettslige kilder. For å belyse et eventuelt spenningsforhold mellom jus og faktum, undersøkes hvordan rettsanvenderne trekker inn omsetningskretsen som målestokk ved vurderingen av juridiske spørsmål. Prosjektet skal kartlegge betydningen av at reglene enten anvendes på en juridisk formell måte gjennom en objektiv fortolkning av bestemmelsenes ordlyd (ved å konstruere et juridisk begrep som "gjennomsnittsforbrukeren") eller på en reell måte der det tas hensyn til hvordan markedet fungerer (ved å anerkjenne markedsundersøkelser).

DISPUTASER

PERLAND, OLAV FR.

Tilretteleggeransvar - Verdipapirforetaks erstatningsansvar ved tilrettelegging av aksjeemisjoner

Olav Fr. Perland forsvarte sin PhD-avhandling ved Universitetet i Bergen 2. oktober 2009. Avhandlingen fremstiller rettsreglene om erstatningsansvaret for verdipapirforetak ved feil i aksjeemisjoner med den følge at noen lider et økonomisk tap. En typisk feil vil være at prospektet eller annen emisjonsinformasjon er uriktig eller misvisende. Fremstillingen belyser særlig vilkårene for ansvar, derunder hvilke plikter tilrettelegger har i henhold til kravene til god forretningsskikk i verdipapirhandelloven. Avhandlingen behandler også spørsmålet om hvem som kan kreve erstatning fra tilrettelegger, og forholdet mellom tilrettelegger og andre deltakere i emisjonsprosessen. Spørsmål om gyldigheten og rekkevidden av tilretteleggers ansvarsfraskrivelser, og kravet til årsakssammenheng mellom tilretteleggers feil og det økonomiske tap, behandles også.

UNNEBERG, INGE

Avtaler om fordeling av etterlatt formue

Inge Unneberg forsvarte sin PhD-avhandling ved Universitetet i Tromsø, 4. desember 2009. Avhandlingen er en studie av arvelaters og arvingenes adgang til gjennom avtaler å fastsette hvordan arvelaters formue skal fordeles etter hans død. Fremstillingen omfatter både avtaler om arveoppgjøret og om formuens fordeling som faller utenfor den arverettslige regulering, herunder livsdisposisjonsavtaler, ektefellers avtaler om formuesordningen og livsforsikringsavtaler. Fremstillingen av arveavtaler skiller mellom fordeling av legalarv og avtaler knyttet til testamenter. Det redegjøres for samspillet mellom alminnelige avtalerettslige og arverettslige regler.

Master of Management Programmene Selskaps- og næringsbeskatning og Skatteprosess for Skatteetaten

Professor Ole Gjems-Onstad

Masterstudiet i skatte- og avgiftsrett begynte høsten 2009 med modulen selskapsbeskatning. Prosjektoppgaver og den skriftlige eksamen bekrefter at dette er et studium med høyt kvalifiserte deltagere. Professor Ole Gjems-Onstad som leder studiet, sier at han aldri tidligere har lært så mye av å rette oppgaver som ved gjennomgangen av de første prosjektoppgavene. Flere av disse var klart trykkeverdige. De skriftlige eksamensoppgavene var også tilfredsstillende. Studentene er høyt motivert og tar studiet på alvor.

Høstsemesteret var temaet selskapsbeskatning. Hvert semester er det en undervisningsdag på engelsk med internasjonale profilerte skatteeksperter. Denne gangen var det Peter Harris fra Cambridge University. I vårsemesteret 2010 er det professor Philip Baker som skal forelese over Europeisk Menneskerettskonvensjon (EMK) som en begrensning for skatt. Han er antagelig den beste foreleser i verden over dette temaet, selv om et VM i en slik øvelse er litt meningsløs. Høsten 2010 som omhandler internasjonal skatterett, kommer professor Kees van Raad for å undervise én dag. Han leder verdens mest kjente masterstudium i skatt ved Leyden universitetet i Holland og er også president for European Association of Tax Law Professors. "Det skulle være godt nok", smiler Gjems-Onstad.

Masterstudiet er krevende. Det er understreket at dette er et studium, ikke et kurs. Forskjellen består i at den viktigste læringen skjer ved studentenes eget arbeid, lesing og oppgaveskriving. De aller fleste studentene virker svært fornøyd med det reelle kompetanseløftet dette studiet gir dem. Er man en engasjert fagperson som trives med skatte- og avgiftsretten, kan det være liten tvil om at dette studiet er en unik anledning.

ADJUNCT PROFESSORS

Here is a presentation of our two international adjunct professors

Mohammad J. Abdolmohammadi

Dr. Mohammad J. Abdolmohammadi (Ali) has been an adjunct professor at BI since 2008. He is working on research projects with dr. Kvaal and dr. John Christian Langli. Mohammad J. Abdolmohammadi, CPA, DBA is the John E. Rhodes Professor of Accountancy at Bentley University in Waltham, Massachusetts, USA. Before joining Bentley

in 1988, Ali taught at Indiana University, Boston University, and the University of Illinois at Chicago. Areas of teaching include financial and managerial accounting, cost accounting, accounting systems applications, auditing, financial statements analysis, methods and practices of professional research, professional accounting research and policy formulation, an introduction to the world of business, an ethics elective course called Ethics and Corporate Scandals, and a PhD seminar in Judgment and Decision Making.

Having interest primarily in behavioral auditing, ethics, and corporate governance research, Ali has published regularly in Accounting and Business Research, Accounting Horizons, The Accounting Review, Advances in Accounting, Auditing: a Journal of Practice and Theory, Behavioral Research In Accounting, Contemporary Accounting Research, International Journal of Accounting, International Journal of Auditing, Issues in Accounting Education, Journal of Business Ethics, Organizational Behavior and Human Decision Processes, Research on Accounting Ethics, Research in Accounting Regulation, and Research on Professional Responsibility and Ethics in Accounting (RPREA), among others.

Dr. Abdolmohammadi is a member of the American Accounting Association (AAA), the American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), the Canadian Academic Accounting Association (CAAA), the European Accounting Association (EAA), and The Institute of Internal Auditors (IAA).

Christopher Nobes

Dr. Christopher Nobes has been an adjunct professor at BI since 2003. He has taught international accounting on several master degree courses, supervised a PhD, presented research seminars, and written joint published papers with Dr. Kvaal and with Dr. Schwencke.

He is professor of accounting at Royal Holloway College, University of London.

In 2009, academic publications included "Observations on measuring the differences between domestic accounting standards and IAS" (Journal of Accounting and Public Policy), "The importance of being fair: an analysis of IFRS regulation and practice" (Accounting and Business

Research), and a co-authored book, The Economics of Taxation. Dr. Nobes spoke in a plenary session on the future of accounting harmonisation at the annual European Financial Reporting Conference (Catania, Italy). During 2009, Dr. Nobes was a member of the Financial Reporting Committee of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales, and of the Academic Panel of the UK's Accounting Standards Board. He was vice-chairman of the accounting group of the Fédération des Experts Comptables Européens.

Dr. Nobes co-presented the first two days of the International Financial Reporting Academy of the Norsk RegnskapsStiftelse. He continued to act as a consultant to PricewaterhouseCoopers, including creating a two-day course on "IFRS for SMEs" to be used globally by the firm.

EIENDOMSMEGLERSTUDIET

– KRAV TIL FORMELL KOMPETANSE OG STERK VEKST I SØKERTALL

Førstelektor Paul Henning Fjeldheim og høyskolelektor Thorunn Falkanger

Eiendomsmeglingsloven fastsetter at den som skal arbeide som eiendomsmegler innenfor boligmegling, fra 1. januar 2011 må ha formell kompetanse. Dette innebærer at en rekke ufaglærte meglere har måttet sette seg på skolebenken samt avlagt eksamen i fagene Jus for Eiendomsmeglere I, Jus for Eiendomsmeglere II, Eiendomsmegling I og Oppgjørsforståelse. Institutt for Regnskap, Revisjon og Jus har stått for den faglige gjennomføringen. De som ikke har avlagt nevnte eksamener innen fristen, kan ikke lenger utføre noe arbeide som megler, herunder motta oppdrag, gjennomføre befaring, budrunde eller kontraktsmøte. Basert på anslag over antall ufaglærte meglere i bransjen og tall for gjennomførte eksamener, er det grunn til å tro at en rekke personer velger å ikke gjennomføre nevnte eksamener og således slutter i bransjen i løpet av 2010.

Høyskolelektor Thorunn Falkanger
Foto: Julie Lundgren

Førstelektor Paul Henning Fjeldheim
Foto: Julie Lundgren

Finanskrisen medførte i 2009 en sterk nedgang i søker-tallene til bachelorstudiet i eiendomsmegling. Studiet ble likevel gjennomført på alle ordinære studiesteder; Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim. Finanskrisen innebar også at en rekke eiendomsmeglingsforetak ble avviklet og at mange foretak reduserte staben av medarbeidere.

Eiendomsmarkedet ser ut til å ha normalisert seg etter finanskrisen. En rekke av de studentene som avslutter sitt studium i 2010, har allerede lenge før semesterslutt erfart at de er attraktive. Dette har vist seg ved at eiendomsmeglingsforetak aktivt har henvendt seg til studentene med oppfordring om å søke arbeid nettopp hos dem. Det virker som om en del foretak igjen øker bemanningen eller erstatter personer som ikke fyller kravene til formell kompetanse pr. 1. januar 2011.

Eiendomsmeglerstudiet tilbys ved Handelshøyskolen BI samt ved tre offentlige høyskoler, hvorav BI har langt flere studenter enn de andre høyskolene samlet. BI opplever en sterk vekst i søker-tallene til bachelorstudiet i eiendomsmegling for 2010. De formelle kravene til kompetanse innebærer at inngangsbilletten til eiendomsmeglingsbransjen heretter forutsetter at man har avlagt bachelorstudiet i eiendomsmegling.

PUBLIKASJONER 2009

ABDOLMOHAMMADI, MOHAMMAD

Abdolmohammadi, Mohammad; Langli John Christian, Kvaal, Erlend
Earnings Management Priorities of Private Family Firms (working paper)

BRÅTHEN, TORE

Styremedlem og aksjonær, Fagbokforlaget 2009, 2. utg., 295 sider

Sameie, Norges Eiendomsmeglerforbund 2009, 5. utg., 66 sider

Sverre Faafeng Langfeldt og Tore Bråthen
Lov og rett for næringslivet, lærebok, Focus Forlag 2009, 16. utg., 816 sider

ENGH, JONE

Finansrådgivers ansvar og plikter, Cappelen Akademisk Forlag 2009, 144 sider

ERIKSEN, BJØRN

Ansettelse av lærere - den best kvalifiserte, I Arbeid og rett: Festskrift til Henning Jakhellns 70-årsdag, Cappelen Akademiske Forlag, Oslo 2009, s 185-198

FJELDHEIM, PAUL HENNING

Oppgjør og kompetansekrav, Eiendomsmegleren 2009:12, s 38-39

HVEEM, DAG JØRGEN

Bankers ansvar ved rådgivning og kredittgivning, Finansiella kriser - betalingssystem och skuldförhållanden, Stockholms universitet 2009, s 203-257.

GJEMS-ONSTAD, OLE

Merverdiavgift - en innføring, Gyldendal Akademisk 2009, 8. utg., 151 sider

Omgåelse og merverdiavgift, Skatterett (28) 2009:2, s 115-142

Tvangslønn: status 2008, I Arbeid og rett: Festskrift til Henning Jakhellns 70-årsdag, Cappelen Akademisk Forlag, Oslo 2009, s 273-289

May the Twain Meet? - Taxable Persons Under VAT and Direct Taxes, In Lang, Melz and Kristoffersson, eds: Value Added Tax and Direct Taxation. IBFD 2009, s 645-658

MVA – elektroniske tjenester over landegrensene, Praktisk Økonomi og Finans, Universitetsforlaget (25), 2009:1, s 11-19

Gjør ikke skattyterne til dine fiender - Skatteunndragelsesutvalget NOU 2009:4 - en kritikk, Skatterett (28) 2009:3, s 212-241

Det ord ikke rommer, Dyade 2009:1, s 2-3

Sin egen tankevokter, Dyade 2009:1, s 4-11

Forbindelsen bakover - levende historie, Dyade 2009:1, s 12-24

Askeladden i prosess - ledighet og åpenhet i kommunikasjon og meditasjon, Dyade 2009:1, s 31-41

Du kan ikke snakke om andre - eller meditasjon - uten å fortelle om deg selv, Dyade 2009:1, s 42-51

Epilog. Nuet - den indre reise, Dyade 2009:1, s 52-57

Merverdiavgift – en innføring. Merverdiavgiftsloven 2009, Gyldendal Akademisk 2009, 8. utg., 151 sider

Ole Gjems-Onstad og Tore Fjørtoft
Samvirkeforetak - reglene om økonomiforhold, skatt og avgift, Gyldendal Akademisk Oslo 2009, 243 sider

Ole Gjems-Onstad og Tor S Kildal
Lærebok i merverdiavgift. Merverdiavgiftsloven 2009, Gyldendal Akademisk 2009, 3. utg., 303 sider

Ole Gjems-Onstad og Tor S Kildal
Merverdiavgift - Spørsmål og svar, Gyldendal Akademisk 2009, 5. utg., 208 sider

GJØNNES, SVEIN H

Svein H. Gjønnnes og Tor Tangenes
Regndans eller dans på roser: Et kritisk blikk på den rådende læringstradisjonen i økonomi- og virksomhetsstyringsfagene, Magma 2009:1, (12) s 51-70

GULDEN, BROR PETTER

Asbjørn Kjønstad; Bror Petter Gulden; Anne Käte Grøholt og Helge Skogseth Berg,
Stortingets pensjoner - ekspertutvalgets granskingsrapport, Gyldendal Oslo 2009, 1. utg.

Elektronisk kommentarutgave til revisorloven i Norsk Lovkommentar, Gyldendal Rettsdata, 2009.

KILDAL, TOR S

Ole, Gjems-Onstad og Tor S Kildal
Lærebok i merverdiavgift, Gyldendal Akademisk 2009, 3. utg., 303 sider

Ole Gjems-Onstad og Tor S Kildal
Merverdiavgift - Spørsmål og svar, Gyldendal Akademisk 2009, 5. utg., 208 sider

Tor S. Kildal og Arvid Aage Skaar
Bedriftsskatterett , Gyldendal Akademisk 2009, 11. utg.,
250 sider

Lovkommentarer til ny merverdiavgiftslov for Gyldendal
Rettsdata.

Oppslagshefte til merverdiavgiftsloven for Den norske
revisorforening.

KLEIVEN, MARGRETHE MJØLHUS

Utsulting av minoritetsaksjonærer, Nordisk Tidsskrift for
Selskabsret (NTS), 2009:4, s 22-38

KVAAL, ERLEND

Abdolmohammadi, Mohammad; Langli John Christian,
Kvaal, Erlend
Earnings Management Priorities of Private Family Firms
(working paper)

SVERRE FAAFENG LANGFELDT

Lov og rett for næringslivet, lovsamling, Focus Forlag
2009, 16 utg., 924 sider

Sverre Faafeng Langfeldt og Tore Bråthen
Lov og rett for næringslivet, lærebok, Focus Forlag 2009,
16. utg., 816 sider

LANGLI, JOHN CHRISTIAN

Hvem er brukerne av årsregnskapene til små aksjesel-
skaper, og trenger de reviderte regnskaper? Praktisk
Økonomi og Finans, Universitetsforlaget (25), 2009:1,
s 104-119

Er høye honorarer for revisjon og rådgivning en trussel
mot uavhengigheten? Praktisk økonomi og finans 2009:4,
s 55-64

Abdolmohammadi, Mohammad; Langli John Christian,
Kvaal, Erlend
Earnings Management Priorities of Private Family Firms
(working paper)

Langli, John Christian; Hope, Ole-Kristian,
Thomas, Wayne B.
Agency Conflicts and Auditing in Private (working paper)

LØKEN, SVEIN A

Lovrevisjon av bokføringsloven. Komitearbeid for
Norsk RegnskapsStiftelse, 2009

INGUNN MYRTVEIT

Papers in proceedings:
Ingunn Myrtveit og Erik Stensrud
User Satisfaction with Search-driven Enterprise portals,
ICSOF 2009 conference, Sofia,
Bulgaria 26.-29. juli 2009

Ingunn Myrtveit og Donatella de Paoli
Leading and managing creative projects – transferring
competence between arts and business, International
Conference on the Creative Economy, Helsinki, Finland
9. - 10. september 2009

JANICKE L. RASMUSSEN OG MORTEN HUSE

Styreevalueringer - hva er det, og hvordan brukes de?
Magma 2003:9, s 41-51

RUUD, FLEMMING T

Intern styring og kontroll i et bredere forretningsfokus –
eller begrenset til finansiell rapportering? Magma (12)
2009:10, s 54-60

SCHWENCKE, HANS ROBERT

Nedskrivninger av anleggsmidler i årsoppgjøret 2008,
Revisjon og Regnskap 2009:1, s 12-13

Europeisk regnskapsregulering i endring: Hva Norge bør
gjøre etter vedtaket av IFRS for SME, Revisjon og
Regnskap 2009:8, s 25-27

Regnskapsutfordringer i årsregnskapet for 2008. Fokus på
nedskrivninger og på kunngjøringen av nye skatteregler for
rederinæringen, Praktisk Økonomi og Finans,
Universitetsforlaget, 2009:1 s 20-26

SKALPE, OLE

Lederlønn i private bedrifter, Praktisk økonomi og finans,
2009:3, s 96-110

Tjener vi på cruiseturismen langs norskekysten? Hotell,
Restaurant og Reiseliv, 2009

STENSrud, ERIK

Papers in proceedings:
Ingunn Myrtveit og Erik Stensrud
User Satisfaction with Search-driven Enterprise portals,
ICSOF 2009 conference, Sofia, Bulgaria 26.-29. juli 2009

TANGENES, TOR

Svein H. Gjønnnes og Tor Tangenes
Regndans eller dans på roser: Et kritisk blikk på den
rådende læringstradisjonen i økonomi- og virksomhets-
styringsfagene, Magma 2009:1, s 51-70

VIKEN, MONICA

Beskyttelse mot uønsket markedsføring etter ny
markedsføringslov, Magma (12) 2009:4, s 22-29

Studieguide i Markedsrett, BI Nettstudier 2009, 92 sider

Intern revisjon; Eierstyring - Risikostyring - Intern styring og kontroll

Programansvarlig professor Flemming Ruud

Behovet for å få sikret og bekreftet at prosesser og systemer fungerer tilfredsstillende i foretak og organisasjoner, samt å gjennomføre forbedringstiltak innenfor ulike områder av driften er stort. Dette skyldes dels endringer i rammebetingelser, men også stadige endringer i markeder, økonomi, prosesser, innovasjon m.v. Ledelsen og styret er avhengig av informasjon for å kunne oppfylle sine overordnede oppgaver, herunder grad av måloppnåelse.

Risikostyring og intern styring og kontroll ses i dag som viktige virkemidler for å hjelpe organisasjoner til å nå sine mål. Dette programmet har en sterk ledelsesorientering ved at det retter seg inn mot verdiskapningsprosesser, samt tilhørende styrings- og kontrollfunksjoner. En helhetlig forståelse av organisasjonens prosesser betinger at så vel tekniske som produksjonsorienterte sikringssystemer konvergerer med administrative systemer.

Programmet gir deltakerne inngående forståelse for samspillet mellom virksomhetens etablerte strategier og mål, og hvordan de kan arbeide for å sikre at målene nås på en kostnadseffektiv måte. Herunder hvordan intern revisjon, aktiv risikostyring og god intern kontroll kan bidra til effektiv eierstyring (governance).

Studentene må forstå ledelsens tankegang da de ellers ikke kan gjennomføre operasjonelle revisjoner av organisasjonens evne til å nå satte mål, samt gjennomgå og vurdere organisasjonens verdiskapning.

Intern revisjon er en etterspurt funksjon forankret på høyeste nivå i større virksomheter og rapporterer direkte til styret, styreleder, eller en revisjonskomite bestående av eksterne, uavhengige styremedlemmer. Disse er således de nærmeste samarbeidspartnere for intern revisjonen og synliggjør viktigheten av intern revisjon som en del av god virksomhetsstyring. I mange tilfeller er det den interne revisjonen som har identifisert problemene, kommunisert dem til styret og ledelse, og gitt anbefalinger om hvordan situasjonen kan løses.

Kandidater som har gjennomført programmet, er godt rustet for ansvarsfulle lederposisjoner og styremedlemskap, og mange virksomheter benytter intern revisjon som en treningsarena for fremtidige ledere.

Programmet er et resultat av et snart 20 år langt samarbeid med Norges Interne Revisorers Forening og den verdensomspennende organisasjonen The Institute of Internal Auditors (IIA). Deltakerne avslutter programmet med en normal fem timers skriftlig eksamen eller, alternativt, the Certified Internal Auditor Examination, en sertifisering som tilbys av IIA i alle deler av verden. Programmets internasjonalt understrekes av at fjerde samling gjennomføres i Sveits, med besøk på Universitet St. Gallen samt i større foretak og organisasjoner som har disse funksjonene.

Som eneste norske undervisningsinstitusjon tilbyr BI et slikt program, men tilsvarende utdanning finnes i mange andre land. Programmet har i en årrekke hatt meget høy søkning og er blant de mest populære Master of Management Programmene.

Foto: Julie Lundgren

Professor Flemming Ruud

PERSONAL- OG ARBEIDSJUS

Programansvarlige: Studierektor, advokat Sverre F. Langfeldt, MNA
Førsteamanuensis Bjørn Eriksen, PhD

Foto: Julie Lundgren

Økende krav til internasjonalisering, effektivitet og omstilling er en kontinuerlig utfordring for de fleste bedrifter og organisasjoner, som setter store krav til ledelse og samarbeid. Lover og regler på arbeidsrettens område utgjør viktige rammebetingelser som må inngå i enhver strategisk planlegging som berører virksomhetens menneskelige ressurser.

Programmet gir deltakerne kunnskaper om den rettslige regulering av ulike typer arbeidsforhold. De settes i stand til å forstå og håndtere juridiske problemstillinger som oppstår når private og offentlige virksomheter gjennomgår omstillinger i Norge og internasjonalt.

Gjennom programmet får ledere, personal- og organisasjonsansvarlige, medarbeidere og tillitsvalgte, kunnskaper om det arbeidsrettslige regelverk og de rammebetingelser dette setter for ansettelser, endringer og omstillinger i arbeidslivet. Deltakerne får innsikt i juridisk metode, i lovgivning og i avtaler på området og hvordan disse anvendes i praksis.

Siden programmet startet i 1999, har stadig flere deltakere kommet til. Programmet er utvilsomt det mest omfattende og dyptgripende innen arbeidsrett i Norge i dag, og det utgjør et satsningsområde innen juridiske fag på BI. Foruten de programansvarlige deltar flere av de fremste advokater som forelesere innen sine spesialfelt.

Programmet gir en innføring i arbeidsrettens grunnlag og grunnbegreper, rettskildene og den arbeidsrettslige reguleringens funksjon i samfunnet og for ulike typer av virksomheter innen privat og offentlig sektor. Det gis en grundig innføring i rettsreglene som gjelder ved ansettelser, og om hvilke ansettelsesformer som kan anvendes, med særlig vekt på ansettelsesprosessen og diskrimineringsforbudene. Arbeidsgivers styringsrett har en sentral plass i fremstillingen, særlig i forhold til avtaleverket og utarbeidelse av arbeidsavtaler.

Det gis en grundig innføring i den kollektive arbeidsrett med tariffavtaler og deres betydning for regulering av lønns- og arbeidsvilkår og om tariffavtalers virkninger for personlige arbeidsavtaler. Deltakerne gis kunnskap om grunnreglene om lojalitetsplikten i arbeidsforhold, om alminnelige lønns- og arbeidsvilkår, om arbeidstid, ferie og permisjoner, om sykefravær og sykepenger og om betydningen av slike regler når arbeidsavtaler skal inngås og håndteres, samt regelverket om personvern og personkontroll i arbeidsforhold.

Studierektor Sverre F. Langfeldt

Det gis videre inngående kjennskap til de regler som gjelder ved omstilling av virksomheter, ved rasjonalisering, nedbemanning eller utkontrahering ("outsourcing") og kunnskap om håndtering av slike prosesser, og om de særlige spørsmål som gjør seg gjeldende i konsernforhold, for lederkontrakter og fratreddelsesavtaler ("fallsjerm-avtaler", sluttpakker o.l.).

De alminnelige regler om endringer i og opphør av arbeidsforhold og om hvordan slike saker skal behandles er av sentral interesse, så vel i forhold til den enkelte arbeidstaker som i forhold til nedbemanninger i større målestokk. Det gis en grundig innføring i regelverket om hvordan slike prosesser skal håndteres, og de særlige regler som gjelder når tvister oppstår og bringes inn for domstolene. Dessuten behandles arbeidsgiveransvaret og arbeidstakers erstatningsrettslige stilling samt yrkesskedeforsikringen.

I siste fase av programmet behandles de spesielle regler og problemer som gjør seg gjeldende ved ulike former for eierskifte m.v., og hva som ligger i begrepet virksomhetsoverdragelse. Programmet gir avslutningsvis en bred innføring i de særlige regler av arbeidsrettslig, skatterettslig og trygderettslig art som er aktuelle når arbeidskraften beveger seg over landegrenser.

Deltakerne bringer med tilbake en betydelig kunnskapsmengde som gir dem solid forståelse av arbeidslivets rammebetingelser og hvilke handlingsrutiner som må etableres for å unngå konflikter.

Presentasjoner og deltakelser på internasjonale forskningskonferanser

BIRKELAND, KARI

Deltatt på konferansen Aksjeeieransvar, Nordisk selskapsrettslig forskernettverk, Harahorn, Norge 18.-20. mars 2009

BRÅTHEN, TORE

Deltatt på konferansen Aksjeeieransvar, Nordisk selskapsrettslig forskernettverk, Harahorn, Norge 18.-20. mars 2009

ENGH, JONE

Deltatt på konferansen Aksjeeieransvar, Nordisk selskapsrettslig forskernettverk, Harahorn, Norge 18.-20. mars 2009

GJEMS-ONSTAD, OLE

Fremleggelse av paper ved Tax Institute for Austrian and International Tax som ledd i International Network for Tax Research, Wien, Østerrike 26.-28. mars 2009

Deltatt på International Tax Associations årlige konferanse i Vancouver, Canada 29. august–7. september 2009

Presentasjon av paper om skattlegging av grensejengere på konferansen The Complexity of Taxes and Social Insurances in European Border Regions – Experiences and Applications, arrangert av Øresundskomiteen og EU, Brussel, Belgia 23. oktober 2009

Deltatt på konferanse til Nordisk Skattevitenskapelig Forskningsråd, Lillestrøm

GULDEN, BROR PETTER

Deltatt på The 32nd Annual Congress of the European Accounting Association, Tampere, Finland 12.-15. mai 2009

KVAAL, ERLEND

Deltatt på The 32nd Annual Congress of the European Accounting Association, Tampere, Finland 12.-15. mai 2009

Deltatt på konferansen til American Accounting Associations, 2009 Annual Meeting and Conference on Teaching and Learning in Accounting, New York, USA 1.-5. august 2009

LANGLI, JOHN CHRISTIAN

Deltatt på konferansen til American Accounting Associations, 2009 Annual Meeting and Conference on Teaching and Learning in Accounting, New York, USA 1.-5. august 2009

EARNet konferansen, Valencia, Spania 28. oktober - 1. november 2009

MINDE, STINE WINGER

Deltatt på konferansen Aksjeeieransvar, Nordisk selskapsrettslig forskernettverk, Harahorn, Norge 18.-20. mars 2009

MYRTVEIT, INGUNN

Deltatt på konferansen ICSOFT 2009, Sofia, Bulgaria 26.-29. juli 2009

Deltatt på konferansen Creative Economics and Beyond, Helsinki, Finland 8.-10. september 2009

RASMUSSEN, JANICKE

Deltatt på Workshop Corporate Governance, Vatelina (Milano), Italia 8.-11. januar 2009

Deltatt på konferansen Internal Audit & Corporate Governance, London, England 15.-17. september 2009

ROBERTS, HANNO

Paper discussant and chairing one session XIV Workshop in Accounting and Management Control 'Memorial Raymond Konopka', Sanlucar de Barrameda, Spania 5.-6. mars 2009

Deltatt på The 32nd Annual Congress of the European Accounting Association, Tampere, Finland 12.-15. mai 2009

Paper discussant, chairing one session, meeting as part of the Editorial Board of the Journal of Accounting and organizational Change and meeting as part of the Scientific Committee of ENROAC, at the ENROAC 7th Conference, Dundee, Scotland 23.-25. juni 2009

Paper presentation, acting as discussant and chairing one session, 1st Journal of Management and Governance Conference, Governing Strategy and Knowledge: Tools and Methodologies, Venezia, Italia 8.-10. oktober 2009

Deltatt på konferansen Innovating Management & Accounting Practices, Milano, Italia 1.-2. desember 2009

SCHWENCKE, HANS ROBERT

Deltatt på The 32nd Annual Congress of the European Accounting Association, Tampere, Finland 12.-15. mai 2009

Media/Samfunnsdebatt

Flere faglig ansatte på instituttet er aktive deltagere i mediebildet; i TV og radio, i intervjuer, kronikker og innlegg i de viktigste dagsavisene. Særlig bør nevnes Tore Bråthen, Bjørn Eriksen, Ole Gjems-Onstad, Dag Jørgen Hveem, Tor S. Kildal, Hans Robert Schwencke, Ole Skalpe, Tor Tangenes og Monica Viken.

Utmerkelser

BJUNE, CATHRINE

MSc programmet Maritime Studies ved Nanyang Technological University (NTU), Singapore ble tildelt The Excellence in Training Development Award fra Maritime Port Authority (MPA) Singapore. Programmet har 10 moduler, Cathrine Bjune har undervist 2-3 moduler årlig.

BRÅTHEN, TORE

Tildelt prisen som beste foreleser ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Tromsø

LANGLI, JOHN CHRISTIAN

Mottok publiseringsbonus for publisering i A-journal (sammen med Ole-Kristian Hope) for Audit Independence in a Private Firm and Low Litigation Risk Setting, som kommer i The Accounting Review.

Seminarer, internmøter og sosiale sammenkomster

Instituttet gjennomførte månedlige lunsjinstituttmøter, hvor aktuelle saker - interne BI-saker og interne instituttsaker – ble informert om og drøftet.

I mars ble det avholdt et halvdags instituttseminar. I tillegg ble det invitert til to instituttmiddager; én ved semesterslutt i juni og én ved semesterslutt i desember.

Terra-saken - internt miniseminar 9. mars 2009

Professorene John Christian Langli og Tore Bråthen gjennomgikk økonomiske og juridiske forhold i den såkalte "Terra-saken" på bakgrunn av søksmålet som kommunene Haugesund og Narvik hadde anlagt mot sin irske bankforbindelse i London våren 2009.

Seminar om selskapsrettslige emner: Anvendelsen av aksjelovenes § 3-8 der datterselskapet avgir garanti for morselskapets lån. 5. november 2009

Som et ledd i instituttets bidrag til utviklingen av fagmiljø og forskning innen selskapsrett inviterte instituttet til seminar om anvendelsen av aksjelovenes § 3-8 der datterselskap avgir garanti for morselskapets lån. Innleder var professor dr. juris Tore Bråthen.

På seminaret var det 30-35 deltakere, som kom fra flere av Oslos største advokatfirmaer, Norges Bank, Skatteetaten, Universitetene i Bergen og Oslo og banknæringen.

Seminar om Aker Solutions saken – juridiske spørsmål 19. mai 2009

Instituttet ønsker å bidra til utviklingen av fagmiljø og forskning innen selskapsrett. Som et ledd i dette arbeidet inviterte instituttet den 19. mai 2009 til et uformelt diskusjonsforum for gjennomgang av de juridiske spørsmål i den såkalte Aker Solutions-saken. Aker Solutions-saken reiste bl.a. spørsmål om innholdet og rekkevidden av aksjelovenes § 3-8, aksjonæravtaler samt selskapsrettslige og verdipapirrettslige regler om informasjonsflyt.

Innledere på seminaret var fire av landets fremste eksperter innen selskapsrett:

Professor dr. juris Tore Bråthen, Handelshøyskolen BI, professor dr. juris Johan Giertsen, amanuensis Hugo P. Matre og professor dr. juris Filip Truyen, alle fra Universitetet i Bergen.

Det deltok ca 70 personer fra advokatmiljøet, Stortinget, banknæringen, Oslo Børs, Regjeringsadvokaten, Norges Bank, næringslivet, universitetene og pressen.

Deltakelse i utvalg og råd, bedømmelser, næringslivskontakt m.v.

BJUNE, CATHRINE

Medlem av utdanningskomiteen i Oslo Maritime Network

BRÅTHEN, TORE

Leder Forskningsetisk utvalg, Handelshøyskolen BI
Redaktør Nordisk Tidsskrift for Selskabsret (NTS)

Redaktør for selskapsrett i Norsk Lovkommentar
Medlem doktorgradskomite (PhD), Handelshøyskolen i Aarhus

Leder Reklamasjonsnemnda for eiendomsmeglingstjenester
Leder Etisk Råd, Forsikringsmeglerne

Medlem fagutvalget Juristenes Utdanningssenter

Varamedlem Klagenemnda for eierskap i media

Styremedlem ASAP Astrup and Partners AS

Norsk ekspertvitne i saken Haugesund kommune og Narvik kommune mot Depfa ACS Bank og Wikborg Rein & Co, Royal Courts of Justice, London, mai 2009, EWHC 2227 (Comm)

Ekspertvitne, Borgarting Lagmannsrett, sak om eiendomsmegleransvar, LB-2009-11561 ("Komada")
Stiftelseskonferansen 2009, Førde, foredrag Styrehonorar i stiftelser (mai 2009)

Kurs Grunnleggende selskapsrett, Juristenes

Utdanningssenter (mars 2009)

Medhjelperkurs Norges Eiendomsmeglerforbund (september 2009)

Foredrag Wikborg Rein: Aksjelovenes § 3-8 der det stilles garanti (oktober 2009)

Bedriftsjuristseminaret Nyheter 2008-2009 (oktober 2009)

Det årlige selskapsrettskurset: Nyheter i selskapsretten 2008-2009 (november 2009)

Norges Eiendomsmeglerforbund Høstkonferanse 2009:

To foredrag (1) Nye dommer 2009, og (2)

Eiendomsmeglerens stilling ved konflikt mellom selger og kjøper (november 2009)

Morgenmøte BI, Aker Solutions-saken - juridiske spørsmål (mai 2009)

Kunnskapsfrokost BI, Aker Solutions-saken (juni 2009)

Morgenmøte BI, Anvendelsen av aksjelovenes § 3-8 der datterselskapet avgir garanti for morselskapets lån (november 2009)

Medlem bedømmelseskomite for stilling som første-amanuensis i skatterett ved Handelshøyskolen BI

Medlem i Institutttrådet, Institutt for regnskap, revisjon og jus

DYRNES, SVERRE

Ansvarlig redaktør Praktisk økonomi & Finans

En-dags kurs for Confex AS in financial statement analysis

En-dags kurs for Skatteetaten in valuation

Ekspertvitne i Drammen tingrett

Skjønnsmann i en sak som gjelder verdifastsettelse av selskaper

Utredning om gjeldskapasiteten til et børsnotert selskap (skattesak)

ERICSON, INGILD SCHIØLL

Redaktør og forfatter i rettspraksis.no (domssamlingen for bank- og pengerett)

ERIKSEN, BJØRN

Leder for Forskerforbundet Handelshøyskolen BI (til mai 2009)

Medlem Landsrådet i Forskerforbundet

Medlem av Klagenemnda ved Handelshøyskolen BI

FJELDHEIM, PAUL HENNING

Kursvirksomhet Norges Eiendomsmeglerforbund og Eiendomsmeglerforetakenes forening: God meglerskikk, grunnkurs for medarbeidere i eiendomsmeglingsforetak

GJEMS-ONSTAD, OLE

Varamedlem Nordisk Skattevitenskapelig forskningsråd

Medlem Editorial Board Voluntas

Reviewer for Voluntas

Nestleder - Acem International

Leder Acem Norge

Medlem redaksjonsråd Dyade

Medlem styret Skattebetalerforeningens Jubileumsfond

Medlem arrangementskomite Norsk skatterettslig forskningsseminar på Handelshøyskolen BI, september 2009

Deltar som norsk ekspert i et EU-prosjekt om Europeiske Samvirkeforetak

Sakkyndig vurdering for professorat ved Ørebro Universitet

Leder bedømmelseskomite for stilling som første-amanuensis i skatterett ved Handelshøyskolen BI

GULDEN, BROR PETTER

Meddommer i erstatningssak Nordre Vestfold Tingrett, hovedforhandling i desember 2008, dom avgitt i januar 2009

Medlem av Kredittilsynets komité for organisering og avvikling av praktisk prøve for revisorer

Medlem av fagkomité for revisjon i det frivillige samarbeidet mellom skoler med revisjonsutdannelse

Medlem av ekspertutvalg for granskning av

Stortingspensjoner, oppnevnt av Stortingets presidentskap, september 2008, endelig rapport avgitt 8. januar 2009.

HVEEM, DAG JØRGEN

Leder av Autorisasjonsnemnda for finansielle rådgivere

Medlem av Rådet for bank-, forsikrings- og finansstudier på Handelshøyskolen BI

Medlem av DKG (Den kreditretlige gruppe),

Handelshøyskolen i København (CBS)

Medlem av Gældsgruppen, Handelshøyskolen i København (CBS)

KILDAL, TOR S.

Medlem i redaksjonsrådet for tidsskriftet "Skatterett",
Universitetsforlaget

KRISTENSEN, ROY

Prosjektleder for NARFs Kvalitetsprosjekt (Norges
Autoriserte Regnskapsføreres Forening) i perioden
01.07.2006 - 31.12.2010

Prosjektleder for NARFs etikutvalg 2009-2010
Konsulentavtale Info Tjenester – MVA-Guiden på web
og i bokform

Vedlikeholdsavtale med Gyldendal Rettsdata - Web-data-
basen Praktisk Juss

KVAAL, ERLEND

Konsulentarbeid for Ernst & Young

LANGLI, JOHN CHRISTIAN

Medlem av stiftelsesstyret i Norsk RegnskapsStiftelse

Medlem av redaksjonsrådet i Praktisk Økonomi & Finans

Medlem i doktorgradskomite ved Norges Handelshøyskole
(NHH)

LØKEN, SVEIN A.

Medlem Bokføringsstandardstyret, Norsk

RegnskapsStiftelse

Arbeidsgruppe IT-sikkerhet, Norsk RegnskapsStiftelse

MYRTVEIT, INGUNN

Varamedlem Hovedstyret i Norges Bank

Varamedlem Handelshøyskolen BIs styre

Reviewer for flere akademiske journaler

Medlem i Institutttrådet, Institutt for regnskap,
revisjon og jus

RASMUSSEN, JANICKE L

Medlem av Oljeskattenemnda

ROBERTS, HANNO

Medlem CIMA Research Board (Chartered Institute of
Management Accountants in the U.K)

Reviewer for:

European Accounting Review

Special Issue on Qualitative Research Methods utgitt av
Qualitative Research in Accounting and Management
(GRAM)

Accounting, Auditing and Accountability Journal (AAAJ)

Management Accounting Research

Medlem av redaksjonsrådet:

Management Accounting Research

Qualitative Research in Accounting and Management

Revista Española de Financiación y Contabilidad

(Spanish Journal of Finance and Accounting)

Journal of Business

RUUD, FLEMMING

Styremedlem Swiss Institute of Internal Auditors

Konsulentarbeid for Hoffman La Roche,

Swiss Railway, Novartis

SKALDEHAUG, ESPEN

Samarbeidsprosjekt med Ålesund Sykehus (Ålesund
Stråleavdeling) – kostnadsstyring og kostnadseffektivi-
sering av driften – forskning på hvorvidt DRG-satser
påvirker adferd.

Samarbeidsprosjekt med Bærum kommune, Pleie og
omsorgstjenesten (PLO) – en økonomisk analyse av pleie
og omsorgstjenesten

Forelest i Partnerforum – BI/UiO

SCHWENCKE, HANS ROBERT

Medlem doktorgradskomite, Universitetet i Ålborg
Opponent og medlem av komité for bedømmelse av
licensiatgrad ved Linkøping Universitet

Medlem i evalueringskomiteen for det danske revisjons-
utdanningsprogrammet ved fire universiteter.

Medlem i komité under styret til Norsk

Regnskapsstandard: Accounting for legal mergers

Ansvarlig for Major in Accounting, Tax Law and Business
Law (BI - siv.øk)

Engasjement hos BDO Noraudit, Oslo

Medlem i Institutttrådet, Institutt for regnskap, revisjon
og jus

TANGENES, TOR

Styreformann i Senegnat Ltd

Heriot Watt University – seminar Accounting

Confex – Grunnleggende økonomi

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon -
presentasjon

DLA Piper Norge - foredrag om utviklingstrekk i økonomi
og virksomhetsstyring

Varamedlem i Institutttrådet, Institutt for regnskap, revisjon
og jus

Medlem i undervisningsutvalget for bachelorstudiene
ved BI

UNNEBERG, INGE

Redaksjonsmedlem Tidsskrift for erstatningsrett,

Gyldendal Akademisk

Redaksjonsmedlem Tidsskrift for familierett, arverett og

barnevernrettslige spørsmål, Gyldendal Akademisk

Utreder for Klagenemnda BI

Medlem av Pasientskadenemnda

VIKEN, MONICA

Forfatter i databasen Rettspraksis.no. Tema eiendoms-
meglingsloven

Foredrag i ny markedsføringsliv for Cappelen Damm
forlag (september 2009)

Utredding om konsekvenser av ny markedsføringslov og
bransjenorm for eiendomsmeglere for Eiendomsmegler 1
(juni 2009)

Leder for Jusgruppen i arbeidet med reform av
Bachelorstudiene på BI

FORSIKRING SOM SATSNINGSOMRÅDE

Førsteamanuensis Inge Unneberg og høyskolelektor, studieleder Ørnulf Daler

BI Forsikring tilbyr kurs og studier i forsikringsfag særskilt rettet mot forsikringsnæringen. BI Forsikring kan tilby Høyere Forsikringseksamen som spesialisering på Bachelor of Management.

For de fleste studenter ved norske utdannelsesinstitusjoner som går ut i arbeidslivet som Bachelor i økonomi og administrasjon eller som siviløkonom, er forsikring nesten som et fremmedord å regne. Slik har det vært til nær sagt alle tider. Forsikring som fag ved høyskoler og universiteter har vært begrenset til de juridiske fakultetene gjennom fagområdet forsikringsrett, og til det matematiske aktuarstudiet. For andre har tilbudet om opplæring i faget først kommet gjennom arbeid i forsikringsnæringen og i form av etterutdanning.

Forsikringsnæringen etablerte Forsikringsskolen allerede på 1950-tallet for å dekke opplæringsbehovet for ansatte i næringen. Institusjonen skiftet navn til Forsikringsakademiet på 1980-tallet. Dette var ikke bare en navneendring, men også en markering av at utdannelsen skulle legges på høyskolenivå.

Handelshøyskolen BI hadde lenge ønsket å tilby forsikring som fag, men hadde begrenset kompetanse på området og manglende kapasitet til å utvikle et fullverdig tilbud. I 2002 ble Forsikringsakademiet fusjonert med BI under navnet BI Forsikring. Ved dette grepet fikk BI styrket sin kursportefølje med forsikringsfag, men i første omgang kun som et tilbud for deltidsstudenter.

I 2008 ble ROFF – Senter for risiko- og forsikringsforskning – etablert tilknyttet Institutt for regnskap, revisjon og jus. ROFF har som mål å ”styrke nasjonal og nordisk forskning innen risiko og forsikring”. Som viktigste aktivitet gjennomfører senteret 2009-2010 et nettverksbyggingsprosjekt med i alt fem internasjonale seminarer, finansiert gjennom SAMRISK med prosjekttittel: ”Societal

risks and risk society: A cross-disciplinary and cross-stakeholder dialogue perspective.” Et oppfølgingsprosjekt 2010-2011 med tittelen ”Risk, Insurance, Security and Responsibility” vil arrangere ytterligere tre seminarer i 2010, samt en mindre empirisk studie av risikopersepsjon blant kundene i ett eller to norske forsikringsselskaper.

BI Forsikrings første Associate Dean etter fusjonen var førsteamanuensis Magne Aarset, Institutt for samfunnsøkonomi. Da Magne Aarset sluttet ved BI ved utgangen av 2008, ble førsteamanuensis PhD Inge Unneberg ved Institutt for regnskap, revisjon og jus utpekt til hans etterfølger. Dette knyttet faget nærmere instituttet.

Institutt for regnskap, revisjon og jus styrket sin stilling på området ytterligere gjennom endringer som fant sted ved årsskiftet 2009-2010. Da ble hele kursporteføljen til BI Forsikring lagt under instituttets faglige ansvarsområde. I den forbindelse ble de fire høyskolelektorene ved BI Forsikring, Ørnulf Daler, Ina Due-Tønnessen, Kjell Smedsrud og Kristian Trosdahl tilknyttet instituttet. Institutt for regnskap, revisjon og jus har dessuten fagpersoner med både kompetanse på området og interesse for å arbeide med utdanning og forskning innen forsikring. Eksempelvis kan nevnes Cathrine Bjune og Jone Engh.

De endringene som er skjedd gjennom de to seneste årene, skaper grobunn for å gjøre forsikring til et satsingsområde for Institutt for regnskap, revisjon og jus. Forskning på området har her i landet stort sett begrenset seg til de tidligere nevnte juridiske og matematisk-orienterte fakultetene. På Institutt for regnskap, revisjon og jus blir det muligheter for en bredere tilnærming til faget. I tillegg til videreføring og utvikling av deltidstilbudet for ansatte i næringen, må det være et mål å kunne tilby forsikringsutdanning for heltidsstudenter. Arbeidet med dette er i gang.

Institutt for regnskap, revisjon og jus

INSTITUTTLEDELSEN

BRÅTHEN, TORE
Professor, Instituttleder

Instituttleder og professor i forretningsjus. Dr.juris. Universitetet i Oslo 1998. Associate dean Bachelorstudiet i eiendomsmegling. Alminnelig formuerett,

selskapsrett, børs- og verdipapirrett, eiendomsmegling og eiendomsmeglerrett

THESTRUP, ANNE-CHRISTINE
Administrasjonsleder

NESSET, RUTH HOLSEN
Administrasjonskonsulent

FAGLIG STAB: For ytterligere informasjon gå inn på hjemmesidene til de faglige: [bi.no/forskning/institutter/regnskap, revisjon og jus/ansatte](http://www.bi.no/forskning/institutter/regnskap, revisjon og jus/ansatte)

FACULTY MEMBERS: For further information, please visit the individual website of each faculty member at <http://www.bi.no/forskning/institutter/regnskap, revisjon og jus/ansatte>

ABDOLMOHAMMADI, MOHAMMAD J.
Professor II
Professor ved Bentley University, Waltham, Massachusetts, USA
Regnskap

BLATTNER, EMANUEL
Høyskolelektor i økonomistyring.
Master i bedriftsøkonomi
Universitetet i Fribourg 1979
Økonomistyring og finans

ANDERSEN, ALF
Høyskolelektor II i maritime fag. Bachelor of business administration Pacific Lutheran University, Washington, USA, 1988, høyere avdelings studium i økonomisk administrative fag NHH, våren 1991, grunnkurs befraktning og skipsmegling, shippingkurs

BRÅTHEN, TORE
Instituttleder og professor i forretningsjus. Dr. juris Universitetet i Oslo 1998, professor II Det juridiske fakultet Universitetet i Tromsø, associate dean Bachelorstudiet i eiendomsmegling. Alminnelig formuerett, selskapsrett, børs- og verdipapirrett, eiendomsmegling og eiendomsmeglingsrett

BERTHLING-HANSEN, PÅL
Førsteamanuensis bedriftsøkonomi.
PhD fra Southampton University
Bedriftsøkonomi, realinvesteringsanalyse

DOYLE, AARON
Førsteamanuensis II
Risiko og forsikring

BIRKELAND, KARI
Doktorgradsstipendiat i jus.
Cand.jur. Universitetet i Oslo, vår 2005
Revisjonsrett, selskapsrett og erstatningsrett

DYRNES, SVERRE
Studierektor i regnskap.
MBA fra NHH 1974, statsautorisert revisor 1978. Regnskap, regnskapsanalyse og verdsettelse av bedrifter

BJUNE, CATHRINE
Førstelektor i maritime fag.
Cand.jur. Universitetet i Oslo
Sjø- og transportrett, forsikringsrett, kontraktsrett, alminnelig forretningsjus
Underviser masterstudier ved Nanyang University, Singapore

EKLUND, TROND
Førstelektor II i regnskap. Siviløkonom Handelshøyskolen BI, høyere avdelings studium i bedriftsøkonomisk analyse NHH 1988. Regnskap

ENGH, JONE

Doktorgradsstipendiat i jus.
Cand.jur. Universitetet i Bergen 1989.
Finansjus, dvs. finansnæringens rammevilkår,
børs- og verdipapir, pensjonsjus,
selskapsrett og forsikring

GJØNNES, SVEIN H.

Høyskolelektor II. Siviløkonom,
MBA, Statsautorisert revisor
Økonomi- og virksomhetsstyring

ERICSON, INGVID SCHIØLL

Høyskolelektor i juridiske fag. Cand.jur.
Universitetet i Oslo 2002, Master of
European Business Law 2003, mellomfag i
psykologi. Generell kontraktsrett, fast eien-
dom, eiendomsmeglingsrett, foreldelsesloven,
miljørett og juridisk metode

GRUNDEKJØN, OLE TELLEF

Høyskolelektor i juridiske fag
Siviløkonom NHH, Cand.jur.
Skatterett, strategisk økonomistyring

ERIKSEN, BJØRN

Førsteamanuensis i forretningsjus.
PhD fra Copenhagen Business School 2007,
førsteamanuensis II Høyskolen i Buskerud
Arbeidsrett, generell kontraktsrett

GULDEN, BROR PETTER

Studierektor i revisjon.
Siviløkonom NHH,
Statsautorisert revisor
Revisjon

FALKANGER, THORUNN

Høyskolelektor i juridiske fag.
Cand.jur. Universitetet i Oslo,
advokatbevilling
Eiendomsmeglingsrett, kjøpsrett, avtalerett,
metode og selskapsrett

HANSEN, RUNE

Høyskolelektor. Siviløkonom fra BI,
Statens lærerskole i handels- og kontorlag,
faglærereksamen. Regnskap, bedriftsøkonomi

FERDOWSI, SANAZ

Vitenskapelig assistent
Siviløkonom Handelshøyskolen BI,
Stud.jur.
Skatte- og avgiftsrett

HVEEM, DAG JØRGEN

Studierektor. Cand. jur diplomøkonom i
bank og finans. Privatøkonomi med jus.
Bankers rådgivningsansvar, finansavtaler og
kredittrett, arv, arveavgift og skatt, familierett
og ugift samliv, trygd, vergemål, pante- og
tingsrett, kausjon, boligrett, tvangsinnndrivelse
og gjeldsordningsloven for privatpersoner

FJELDHEIM, PAUL HENNING

Førstelektor i eiendomsmeglingsfag. Cand.
jur. Universitetet i Oslo 2001, offentlig eien-
domsmeglereksamen 1985, advokat MNA,
eiendomsmegler MNEF. Eiendomsmegling,
eiendomsmeglingsrett, kjøpsrett, panterrett

KILDAL, TOR S.

Førsteamanuensis.
Statsautorisert revisor, siviløkonom
Skatte- og avgiftsrett

GJEMS-ONSTAD, OLE

Professor i skatterett. Cand.jur. Universitetet i
Oslo 1979. Lic.jur. 1980, Dr.juris 1984.
Professor II Universitetet i Oslo. Professor II
Universitetet i Stavanger. Faglig leder Master i
skatte- og avgiftsrett. Fagansvarlig skatterett
Master i Regnskap og Revisjon.
Skatte- og avgiftsrett

KRISTENSEN, ROY

Høyskolelektor.
Diplomøkonom BI 1990, skatterevisor
Regnskap, skatte- og avgiftsrett

KVAAL, ERLEND

Førsteamanuensis, dr.oecon.
Associate dean Master i regnskap og revisjon
Regnskap

NOBES, CHRISTOPHER

Professor II
PhD University of Exeter 1982,
Professor at Royal Holloway College,
University of London
Regnskap

LANGFELDT, SVERRE FAAFENG

Studierektor i juridiske fag.
Cand.jur. Universitetet i Oslo, advokatbevilling
Arbeidsrett, alminnelig forretningsjus

RASMUSSEN, JANICKE L

Førstelektor, PhD student.
Siviløkonom Heriot Watt University
Edinburgh 1989, Høyere revisor studium
NHH 1990. Regnskap, skatterett, corporate
governance

LANGLI, JOHN CHRISTIAN

Professor i bedriftsøkonomisk analyse.
Siviløkonom BI 1987, Dr.oecon Norges
Handelshøyskole i 1993
Empirisk forskning, finansregnskap, regn-
sksanalyse

ROBERTS, HANNO

Professor i bedriftsøkonomi og økonomi-
styring. PhD University of Maastricht (1992),
Nederland. Intellectuell kapital, intern
regnskap og styring i den kunnskapsbaserte
bedrift, lokale informasjonssystemer, intern
regnskap og innovasjon

LØKEN, SVEIN A

Studierektor.
Siviløkonom NHH
IT-revisjon og internkontroll

RUUD, FLEMMING

Professor, statsautorisert revisor. PhD,
Professor University of Zürich, Adjunct
Professor University of St. Gallen, Sveits.
Intern og ekstern revisjon, tilliggende forsk-
ningsområder innen corporate governance,
risk management, intern styring og kontroll
samt finansielt regnskap

MINDE, STINE WINGER

Høyskolelektor. Master i rettsvitenskap 2008
Alminnelig forretningsjus, selskapsrett,
organisasjonsjus, eiendomsmeglingsjus

SCHWENCKE, HANS ROBERT

Professor i regnskap. Dr.juris Universitetet i
Oslo 2002. Porteføljeansvarlig for spesialisere-
ringen forretningsjus, skatt og regnskap på
siviløkonomstudiet. Norsk og internasjonal
regnskapsrett, regnskapsmessig behandling av
oppkjøp og fusjoner

MISUND, ODD

Høyskolelektor. Siviløkonom BI,
faglærereksamen Statens lærerhøyskole i
handels- og kontorlag.
Regnskap og bedriftsøkonomi

SKALDEHAUG, ESPEN

Førstelektor. Siv.ing., Universitetet i
Linkøping
Strategisk økonomistyring, økonomi- og
regnskapsforståelse

MYRTVEIT, INGUNN

Professor i bedriftsøkonomisk analyse.
Siviløkonom BI 1985, Dr.oecon NHH 1998
Bedriftsøkonomi, Software Economics

SKALPE, OLE

Førsteamanuensis.
Dr.oecon NHH 1998
Regnskapsanalyse, verddivurdering, shipping

STENSRUD, ERIK

Professor II. Master of Science i fysikk NTH,
Master of Science i petroleumsøkonomi IFP
Paris, Dr.philos Universitetet i Oslo system-
utvikling
Software Economics

TOLLEFSEN, TOR A

Høyskolelektor
Siviløkonom NHH 1972
Regnskap og bedriftsøkonomi

STORDRANGE, BJØRN

Professor II
Dr. juris. Universitetet i Oslo 1988
Forretningsjus

UNNEBERG, INGE

Førsteamanuensis. Agronom 1979, Cand.jur.
Universitetet i Oslo 1984, PhD Universitetet i
Tromsø 2009, Amanuensis II ved
Universitetet i Tromsø, Juridisk fakultet
Familie-, arve- og skifterett, odelsrett,
erstatningsrett, forsikringsrett

STRAND, ROLF GUNNAR

Høyskolelektor. Siviløkonom HAE fra NHH,
Cand.polit. Universitet i Oslo
Bedriftsøkonomi og samfunnsøkonomi

VIKEN, MONICA

Førstelektor i forretningsjus. PhD Student.
Cand.jur. Universitetet i Oslo 1995
Associate dean for Bachelor i økonomi og
forretningsjus. Generell kontraktsrett, juridisk
metode, eiendomsmeglerrett, immaterialrett
og markedsrett

SVANSTRØM, TOBIAS

Post.doc, PhD Umeå School of Business
Revisjon og intern kontroll

Forskningsassistent
Kleiven, Margrethe Mjølhus

TANGENES, TOR

Førstelektor i økonomistyring.
Høyere avdelings eksamen fra NHH, MBA
fra ASU. Associate dean for bachelorstudiet i
økonomi og administrasjon
Strategisk økonomistyring og metode.

Assosierte medarbeidere:

Berg, Terje	Høyskolelektor	BI Trondheim
Daler, Ørnulf	Studieleder, Høyskolelektor	BI Forsikring
Haug, Rolf	Høyskolelektor	BI Kristiansand
Høiland, Hildur	Høyskolelektor	BI Oslo
Kirkefjord, Arild	Høyskoleforeleser	BI Oslo
Olesen, Johnny	Førstelektor	BI Bergen
Trosdahl, Kristian	Studieleder, Høyskolelektor	BI Forsikring

ANNE THORKILDSEN

Høyskolelektor. Siviløkonom
Handelshøyskolen BI 1979,
Master of Management 2005
Regnskap og bedriftsøkonomi

Department of Accounting, Auditing, and Law

Annual report 2009

INTRODUCTION

The Department of Accounting, Auditing and Law contributes research-based education and knowledge development within the areas of management accounting, financial accounting, auditing, commercial law, real estate studies and tax. The department has the main responsibility for all teaching activities within these areas at the Norwegian School of Management BI. The department's faculty members are authors of the main specialist textbooks in their areas in Norway, and annually publish several articles within their fields. Research activities are concerned with business-related law, auditing, accounting regulation and practice, and management accounting. In 2009, the department consisted of 47 faculty members and 2 administrative support staff. In total, this represents 39.6 faculty and 1.9 administrative FTE (Full Time Equivalents). In addition, the department has temporarily employed 1 research assistant.

The faculty positions are distributed according to the following ranks:

Rank	Number	FTE
Professor	7	6,5
Post.doc	1	1
Associate professor	5	5
Industrial professor	5	5
Senior lecturer	6	6
Lecturer	11	10,5
Doctoral students	4 (7*)	4 (7*)
Part-time positions	8	1,6
Total	47	39,6

**) 2 of the doctoral students hold senior lecturer positions, while 1 is industrial professor.*

EDUCATION

Course portfolio

The department has a comprehensive course portfolio, within Bachelor, Master, and Executive programs. The department is responsible for the Master Program in Professional Accountancy, the Bachelor program in Real Estate Studies, the Bachelor program in Auditing, and the Bachelor program in Business Law.

Most of the courses within the Norwegian School of Management's Shipping programs are offered by the department. A new Master of Management Program in Maritime Law, Trade Law and Maritime Insurance was offered from autumn 2009.

The associate deans of these programs as well as the Bachelor of Business Administration program - the largest bachelor program, are all faculty members of the department.

The department is the provider of the following seven Management Programs: (1) Management of Employment Law, (2) Internal auditing, risk management and corporate governance, (3) Managerial Accounting Analysis, and (4) Accounting for decision makers, (5) Corporate and Business Taxation, (6) The Taxation Process, (7) Maritime Law, Trade Law and Maritime Insurance. All programs are taught at the Nydalen campus in Oslo while one is also taught at BI's regional college in Bergen. In addition to these Management Programs, the department has partial responsibility for the Management Program the Board, Corporate Governance and Value Creation. The department's faculty members also teach Management Programs offered by other BI departments.

Teaching

The department's faculty members contributed 9255 teaching hours altogether in 2009.

RESEARCH

Research themes in 2009 covered the areas of company law development in Norway and the European Union; equity and equitable securities law; law of corporate finance, real-estate law; insurance law, intangibles law; labour law and industrial arbitrage; individual, company, and transaction taxation; value-added duties; public institutions; Norwegian and international accounting law; intellectual capital and knowledge management, corporate governance and auditing. The department's research is mainly published in Norwegian journals but also in international journals. The faculty members participate in Norwegian and international conferences.

CONTRIBUTIONS TO PUBLIC DEBATES

Several faculty members of the department are active contributors to the public debate in Norway with appearances on radio and television, interviews, newspaper columns and letters-to-the-editor of Norway's main daily newspapers.

INTERNAL MEETINGS AND SOCIAL EVENTS

The department holds monthly lunch meetings joined by all members in which actualities and internal items are discussed and developed.

In addition, the department holds two annual dinners for all department members, one at the end of the academic year in June and one at the end of term in December.

Handelshøyskolen BI

Institutt for regnskap, revisjon og jus
Nydalsveien 37
0442 Oslo
Tlf sentralbord: 06600